

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Reseach) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยองค์ประกอบของคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดลพบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนที่พัฒนามาจากสถานีอนามัยในจังหวัดลพบุรี ศึกษาทุกหน่วยประชากร(Census) จำนวน 134 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเองของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม ลักษณะทางการปฏิบัติงาน และลักษณะการอบรมเพิ่มเติม เป็นแบบข้อความให้เลือกตอบ (Check List) และเติมข้อความ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งได้ดัดแปลงมาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 100 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert rating scale) กำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 1	หมายถึง	มี/แสดงออกคุณลักษณะในเรื่องนี้	น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย
ระดับ 2	หมายถึง	มี/แสดงออกคุณลักษณะในเรื่องนี้	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	มี/แสดงออกคุณลักษณะในเรื่องนี้	ปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มี/แสดงออกคุณลักษณะในเรื่องนี้ มาก

ระดับ 5 หมายถึง มี/แสดงออกคุณลักษณะในเรื่องนี้ มากที่สุด

การวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ตามการประเมินตนเอง โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะในระดับที่ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.99 หมายถึง มีคุณลักษณะในระดับที่ มาก

ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.99 หมายถึง มีคุณลักษณะในระดับที่ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.00 – 2.99 หมายถึง มีคุณลักษณะในระดับที่ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.99 หมายถึง มีคุณลักษณะในระดับที่ น้อยที่สุด

2.2 การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำ

แบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และแก้ไขก่อนนำไปทดสอบ

2.2.2 การทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามที่ผ่านการ

ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในอำเภอไพศาลี อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัต (Cronbach's alpha Coefficient) ความเที่ยงมีค่าตั้งแต่ 0.65 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยงหรือเชื่อถือได้ (ประภาพรเพ็ญ สุวรรณ 2537 อ้างถึงในทรงศักดิ์ ภูมิสาขคร 2546: 64) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง ดังนี้

1) ผลการทดลองใช้เครื่องมือครั้งที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ มีค่าความเที่ยงรวม 0.989 และเมื่อแยกตามมิติคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและคุณลักษณะทางการบริหาร มีค่าความเที่ยง 0.96, 0.96 และ 0.98 ตามลำดับ พร้อมทั้งตัดข้อคำถามที่มีค่าความสัมพันธ์ของแบบสอบถามรายข้อ (Corrected Item-Total Correlation) น้อยออก จำนวน 7 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถามที่มีค่าน้อยกว่า 0.65

2) ผลการทดลองใช้เครื่องมือครั้งที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ มีค่าความเที่ยงรวม 0.978 และเมื่อแยกตามมิติคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและคุณลักษณะทางการบริหาร มีค่าความเที่ยง 0.92, 0.92 และ 0.97 ตามลำดับ

2.2.3 การนำแบบสอบถามไปใช้ นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการทดสอบ มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน (ระหว่างวันที่ 3 มกราคม 2550–28 กุมภาพันธ์ 2550) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

3.1 เตรียมอุปกรณ์การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการวิจัย

3.2 จัดทำหนังสือ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ การวิจัยในพื้นที่รับผิดชอบและอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

3.3 การประสานงาน ติดต่อประสานงานกับนักวิชาการสาธารณสุขประจำอำเภอด้วยตัวเอง เพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือ ประสานงานกับหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในการแจกแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดรหัส แบบสอบถามไว้แล้ว และให้นักวิชาการช่วยติดตาม เก็บรวบรวมแบบสอบถาม คืนให้ผู้วิจัย

3.4 การรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตามวันที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$ แล้วคำนวณหาค่าสถิติ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

4.1.1 ตรวจสอบ ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล

4.1.2 จัดทำคู่มือการรหัส ลงรหัส ในแบบสอบถามข้อมูล ตามคู่มือการลงรหัส

4.1.3 บันทึกข้อมูล จากแบบฟอร์มลงรหัส และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.2.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

1) เพื่อหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ของตัวแปร ต่อไปนี้

(1) ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน อายุราชการ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน และการได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม

2) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรต่อไปนี้

(1) ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ได้แก่ อายุ อัตราเงินเดือน อายุราชการ ระยะเวลาดำรงตำแหน่งและระยะเวลาปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน ระยะเวลาที่เปิดดำเนินงาน

(2) ลักษณะด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ ภาวะผู้นำส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทางการบริหาร

4.2.2 สถิติวิเคราะห์ (Analytical Statistics)

การวิเคราะห์คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบ (Factor Analysis) ร่วมกับการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีเวริแมกซ์ (Varimax Rotation) การคัดเลือกปัจจัยองค์ประกอบจะพิจารณาค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และการเลือกตัวแปรคุณลักษณะเข้าอยู่ในแต่ละปัจจัยองค์ประกอบ จะพิจารณาค่าแฟคเตอร์โหลดคิง (Factor loading) ของตัวแปรในองค์ประกอบนั้นที่สูงกว่าองค์ประกอบอื่น (ศิริชัย พงษ์วิชัย 2543: 404, 417) และนำผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบไปแปลผล และกำหนดชื่อปัจจัยองค์ประกอบ